

ગુજરાતી પારંગત સત્ર : 1-2-3-4

અભ્યાસક્રમ : જૂન 2010થી

ક્રમશઃ અમલમાં

ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્ય વિભાગ
મહાદેવ દેસાઈ સમાજસેવા મહાવિદ્યાલય,
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ,
અમદાવાદ - 380014

પારંગત : ગુજરાતી

સત્ર -1

GUJ -101	પ્રશ્નપત્ર નામ : સાહિત્યનાં ઘટકતત્ત્વ Elements of Literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	(1) વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય પદાર્થનો, સાહિત્યનાં સત્ત્વ-તત્ત્વનો પરિચય થાય. (2) વિદ્યાર્થીઓમાં જે તે સાહિત્યકૃતિનાં ભાવન-આકલન-મૂલ્યાંકન માટેની ક્ષમતા કેળવાય. (3) વિદ્યાર્થીઓને પૌરસ્ત્ય સાહિત્યમીમાંસાની મુખ્ય ધારાનો ખ્યાલ આવે તથા તે અંગેની મહત્ત્વની પરિભાષાની તેઓ જાણકારી મેળવે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 ભરતની રસવિષયક વિચારણા તેમજ રસ વિશે ભદ્ર શંકુક, ભદ્ર લોલ્લટ, અભિનવગુપ્ત વગેરેની તેને વિશેની વિચારણા. એકમ-2 ધ્વનિવિચાર, વક્રોક્તિવિચાર, ઔચિત્યવિચાર, રીતિવિચાર, અલંકારવિચાર, રમણીયતાવાદ.	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	40	2	30
		20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. શ્રી મમ્મટાચાર્યકૃત કાવ્યપ્રકાશ- અનુ. નગીનદાસ પારેખ 2. કાવ્યવિચાર- લે. સુરેન્દ્રનાથ દાસગુપ્તા, અનુ. નગીનદાસ પારેખ 3. કાવ્યજિજ્ઞાસા- લે. અતુલચન્દ્ર ગુપ્ત, અનુ. નગીનદાસ પારેખ 4. સાહિત્ય મીમાંસા- લે. વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી, જીવણલાલ ત્રિ. પરીખ 5. ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત- જયંત કોઠારી 6. ભારતીય કાવ્યમીમાંસા- એ. ડી. શાસ્ત્રી 7. વીક્ષા અને નિરીક્ષા- નગીનદાસ પારેખ 8. સાહિત્યમાં વિવેક- લે. વર્સફોલ્ડ, અનુ. નગીનદાસ પારેખ 9. કાવ્યતત્ત્વ વિચાર- આનંદશંકર ધ્રુવ 10. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાઓ - પ્રો. તપસ્વી નાન્દી 11. વક્રોક્તિજીવિત-કુન્તકનો કાવ્યવિચાર - નગીનદાસ પારેખ 12. કાવ્યપ્રકાશ-મમ્મટનો કાવ્યવિચાર - નગીનદાસ પારેખ 13. ધ્વન્યાલોક-આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર - નગીનદાસ પારેખ 14. રસસિદ્ધાંત- એક પરિચય - ડૉ. પ્રમોદકુમાર પટેલ 15. અભિનવનો રસવિચાર અને બીજા લેખો - નગીનદાસ પારેખ 16. સાહિત્યવિવેચન - ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ 17. સાહિત્યમીમાંસા - ડૉ. બહેચરભાઈ પટેલ 18. કુન્તકનો વક્રોક્તિ વિચાર - ડૉ. રમેશ મ. શુક્લ 			

GUJ-102	પ્રશ્નપત્ર નામ: પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકાર: અખો Classical author : Akho			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	(1) વિદ્યાર્થીઓને ઉત્તમ સાહિત્યકારોનો પરિચય થાય. (2) ઉત્તમ સાહિત્યકારોના ઘડતર વિકાસમાં સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને પરંપરા કેવો ભાગ ભજવે છે તેનો વિદ્યાર્થીઓને ખ્યાલ આવે. (3) વિદ્યાર્થીઓ પ્રશિષ્ટતાની વિચારણા જાણે અને તત્પશ્ચાત જે તે સાહિત્યકૃતિ કે સાહિત્યકાર સંદર્ભે પ્રશિષ્ટતાનો નિર્ણય કરવામાં એ જાણકારીનો વિનિયોગ કરવા પ્રેરાય.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 પ્રશિષ્ટતા અને પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય: 1 પ્રશિષ્ટતાની વિભાવના. 2 સાહિત્ય પરંપરાના વિકાસમાં પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકૃતિનું અને સાહિત્યકારનું પ્રદાન. 3 પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકૃતિની બદલાતા દેશકાળ તથા સાંસ્કૃતિક સંદર્ભમાં પ્રસ્તુતતા ને પ્રભાવકતા. 4 પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકૃતિનાં ભાવન - વિવેચનની ઉપકારકતા એકમ-2 મધ્યકાલીન સાહિત્ય પરંપરા અને અખો: 1 મધ્યકાલીન સાહિત્યનો સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને તેનો અખાના જીવન-કવન પર પ્રભાવ. 2 અખાનું જીવન અને ઘડતર પરિબળ. 3 અખાનું કાવ્યપ્રદાન, મધ્યકાલીન જ્ઞાનમાર્ગી કવિઓમાં અખાનું સ્થાન. (અખાના પુરોગામી કવિઓ અને સમકાલીન કવિઓને કેન્દ્રમાં રાખીને) 5 અખાની કૃતિઓમાં તત્ત્વદર્શન.(અખેગીતા, અનુભવબિંદુ, અખાના છપ્પાના આધારે) 6. અખાના છપ્પામાં રજૂ થયેલ સમાજદર્શન 7. અખાની અન્ય કૃતિઓ			
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. અખો એક અધ્યયન - ઉમાશંકર જોશી 2. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ - 2 3. અખો એક સ્વાધ્યાય- રમણલાલ પાઠક 4. સંદર્ભ - સં. ચિમનભાઈ ત્રિવેદી, જયંત કોઠારી 5. સાહિત્ય વિવેચન - બહેચરભાઈ પટેલ 6. સાહિત્યિકવાદ - સં. અમૃતલાલ યાજ્ઞિક, યશવંત ત્રિવેદી 7. What is a Classic - ટી. એસ. એલિયેટ 8. અખાના છપ્પા - ભૂપેન્દ્ર ત્રિવેદી, 9. છપ્પા - શિવલાલ જેસલપુરા			

GUJ -103	પ્રશ્નપત્ર નામ: ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ History of Gujarati literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<p>1. કોઈ પણ દેશના જનમાનસની મનોવૃત્તિ, સ્થિતિ અને સંવેદનાનાં વિવિધ સ્વરૂપોનું સંચિત રૂપ તેનાં સાહિત્યમાં પ્રતિબિંબિત થતું હોય છે. સામાજિક, રાજકીય, આર્થિક, સાંસ્કૃતિક પરિબલો દ્વારા ચિત્તવૃત્તિઓમાં આવતાં પરિવર્તનને કારણે સાહિત્યિકરૂપોમાં પણ પરિવર્તન આવે છે.</p> <p>2. આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થી ગુજરાતી સાહિત્યની ગતિવિધિનો ખ્યાલ મેળવે.</p> <p>3. ગુજરાતી સાહિત્યનાં ઇતિહાસલેખનના વિવિધ પ્રયત્નો, ઉપલબ્ધિઓ અને સમસ્યાઓનો ખ્યાલ મેળવે.</p>			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	<p>એકમ-1 1. ઇતિહાસની વિભાવના અને સાહિત્યનો ઇતિહાસ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ઇતિહાસની વિભાવના, સ્વરૂપ, પ્રકાર - સાહિત્યનાં ઇતિહાસ-લેખનનું સ્વરૂપ <p>2. ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસ-લેખનની પરંપરા</p> <ul style="list-style-type: none"> - સાહિત્યના ઇતિહાસ-લેખનની વિકાસરેખા (ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ મધ્યકાળ (અનંતરાય રાવળ), ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ-ગ્રંથ 1થી 2 મધ્યકાળ અને ગ્રંથ 3થી 6 અર્વાચીનકાળ (ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ), અર્વાચીન કવિતા(સુંદરમ) વગેરેને આધારે.) <p>એકમ-2 1. ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસ-લેખનની આધારભૂત સામગ્રી.</p> <ul style="list-style-type: none"> - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસ-લેખનની આધારભૂત સામગ્રી - અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસ-લેખનની આધારભૂત સામગ્રી <p>2. સાહિત્યના ઇતિહાસના પુનર્લેખનની સમસ્યાઓ</p> <ul style="list-style-type: none"> - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસના પુનર્લેખનની સમસ્યાઓ - અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ઇતિહાસના પુનર્લેખનની સમસ્યાઓ 	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<p>1. ગુજરાતી સાહિત્યના માર્ગસૂચક સ્તંભો – સં. કૃષ્ણલાલ મો. ઝવેરી</p> <p>2. કળા, સાહિત્ય અને વિવેચન - પ્રમોદકુમાર પટેલ</p> <p>3. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ- 1થી6 (ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ)</p> <p>4. સાહિત્યના ઇતિહાસની અભિધારણા - ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા</p> <p>5. સાહિત્યિક તથ્યોની માવજત - જયંત કોઠારી</p> <p>6. પરસ્પર - હેમંત દવે</p> <p>7. શબ્દશ્રી - ધીરુભાઈ ઠાકર</p> <p>8. પ્રસ્તુત - પ્રવીણ દરજી</p>			

GUJ-104	પ્રશ્નપત્ર નામ: ગાંધી સાહિત્ય Gandhian Literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીસાહિત્યનો પરિચય કેળવે. 2. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીસાહિત્યમાં રહેલો અમૂલ્ય વિચાર-વારસો મેળવે. 3. ગાંધીસાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા સામાજિક દાયિત્વનો ખ્યાલ કેળવે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 ગાંધીજીનું જીવન અને સાહિત્યક્ષેત્રે તેમનું પ્રદાન 1. ગાંધીજીના જીવનનો સંક્ષિપ્ત પરિચય, 2. ગાંધીજીનાં ચારિત્ર્ય-નિર્માણમાં ભાગ ભજવનાર પરિબળો, 3 ગાંધીજીનાં બાલ્યાવસ્થા અને કિશોરાવસ્થાના અનુભવો 4. ઇંગ્લેન્ડ-નિવાસ દરમ્યાન ગાંધીજીની પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રયોગો * ગાંધીજીનું સાહિત્યક્ષેત્રે પ્રદાન 1. ગાંધીજીએ ખેડેલા સાહિત્યપ્રકારો 2. ગાંધીજીની પ્રધાન કૃતિઓ (સત્યના પ્રયોગો, દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ, હિંદ સ્વરાજ) 2. ગાંધીજીની અન્ય કૃતિઓ એકમ-2 ગાંધીજીનું આત્મકથાના ઇતિહાસમાં સ્થાન 1. આત્મકથાનાં સ્વરૂપની કેટલીક લાક્ષણિકતાઓ, 2. આત્મકથાનાં સાહિત્ય સ્વરૂપનો ઇતિહાસ, 3. ગુજરાતી આત્મકથાના ઇતિહાસમાં ગાંધીજીનું સ્થાન એકમ-3 ‘સત્યના પ્રયોગો’ 1. ‘સત્યના પ્રયોગો’ શીર્ષકની સાર્થકતા, 2. ‘સત્યના પ્રયોગો’માં રજૂ થયેલ વિષયો (ધાર્મિક, રાજકીય, આર્થિક, શૈક્ષણિક, આરોગ્ય વિષયક), 3. ગાંધીજીના વિચારો (બાળવિવાહ, ચોરી અને પ્રાયશ્ચિત, ધર્મની ઝાંખી, નાતબહાર, ખોરાકના પ્રયોગો, અસત્યરૂપી ઝેર, પહેલો કેસ, પિટોરિયા જતાં તોફાનના ભણકારા, બાળકેળવણી, બ્રહ્મચર્ય, ગોખલે સાથે એક માસ, કડવો ઘૂંટડો પીધો, વધતી જતી ત્યાગ વૃત્તિ, માટી અને પાણીના પ્રયોગો, એક પુણ્યસ્મરણ અને પ્રાયશ્ચિત, એક પુસ્તકની જાદુઈ અસર, કિનિક્સની સ્થાપના, જેને રામ રાખે, સત્યાગ્રહની ઉત્પત્તિ, વકીલાતના કેટલાંક સ્મરણો, આશ્રમની સ્થાપના, અહિંસા દેવીનો સાક્ષાત્કાર, ખેડામાં સત્યાગ્રહ, રોલેટ એક્ટ અને મારું ધર્મસંકટ, પહાડ જેવડી ભૂલ, નવજીવન અને યંગ ઇન્ડિયા, ખાદીનો જન્મ વગેરે પ્રકરણોને આધારે)			
		20	1	15
		20	1	15
		40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ગાંધીજીનું સાહિત્ય – ડૉ. રમણ મોદી 2. ગાંધીજી: જીવન અને વિચાર – જી. બી. કૃપલાણી 3. ચરિત્ર સાહિત્ય – ઉપેન્દ્ર ભટ્ટ 4. ગાંધીજી : કેટલાક સ્વાધ્યાયલેખો - નગીનદાસ પારેખ			

GUJ EC 101	પ્રશ્નપત્ર નામ: સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમો: સ્વરૂપ, વિકાસ અને અનુબંધ (વૈકલ્પિક) Literature and Mass-communication : form, development and Correlation			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	ભાષા-સાહિત્યના મુખ્ય બે આયામ છે – સૌંદર્યમૂલક અને પ્રયોજનમૂલક. પ્રયોજનમૂલક આયામનો સંબંધ આપણી સામાજિક જરૂરિયાતો અને જીવનવ્યવહાર સાથે જોડાયેલો છે. આધુનિકોત્તર સમયમાં જીવન અને સમાજની વિવિધ જરૂરિયાતો અને ઉત્તરદાયિત્વની પૂર્તિ માટે સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમોનું અધ્યયન ઘણું અપેક્ષિત બને છે. તેના વિવિધ આયામોના અભ્યાસથી રોજગારીની નવી તકો ઊભી થવાની સાથે જ માતૃભાષાના સંસ્કારો પણ વધુ દૃઢ થશે.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 સમૂહ માધ્યમો: સંજ્ઞા અને વિભાવના (1) અર્થ, સ્વરૂપ અને પ્રયોજન ભેદ, (2) સમૂહ માધ્યમના પ્રકારો (લોકમાધ્યમો, સાહિત્ય, વર્તમાનપત્રો, સાહિત્યિક સામયિકો, રેડિયો, ટેલિવિઝન, વીજાણું માધ્યમો સંદર્ભે), (3) સમૂહ માધ્યમોનો ઉદભવ અને વિકાસ: સાહિત્ય, વર્તમાનપત્રો, સાહિત્યિક સામયિકો, રેડિયો, ટેલિવિઝન , વીજાણું માધ્યમો	40	2	30
	એકમ-2 સમૂહ માધ્યમો અને મૂલ્યનિષ્ઠા: (1) સમૂહ માધ્યમોમાં મૂલ્યનિષ્ઠાનો મહિમા, (2) સમૂહ માધ્યમોની સ્વતંત્રતા અને સ્વાયત્તતા, (3) સમૂહમાધ્યમો અને આચારસંહિતા, (4) ગાંધીજીનું પત્રકારત્વ	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. સમૂહમાધ્યમો અને સાહિત્ય – પ્રીતિ શાહ 2. અખબારનું અવલોકન – યાસીન દલાલ 3. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાત – સં. શિરીષ પંચાલ 4. રેડિયો અને ટેલિવિઝન – હસમુખ બારાડી 5. સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ- સં.કુમારપાળ દેસાઈ 6. સંદર્ભ - સં.ચિમનલાલ ત્રિવેદી , જયંત કોઠારી 7. સાહિત્યિક પત્રકારત્વ - કિશોર વ્યાસ 8. માધ્યમ મીમાંસા - યાસીન દલાલ 9. ગુજરાતી પત્રકારત્વનો ઇતિહાસ - .રતન ડુસ્તમજી માર્શલ 10. પત્રકારત્વના સિદ્ધાંતો - નાનુભાઈ જોશી 11. ચોથી જાગીર - યાસીન દલાલ 			

GUJ – EC 102	પ્રશ્નપત્ર નામ: લોકસાહિત્યની વિભાવના અને સ્વરૂપો (વૈકલ્પિક) Concept and form of folk literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થી ગ્રામાભિમુખ બને, લોકસાહિત્યનું મહત્ત્વ સમજે તથા એની શાસ્ત્રીય સમજ કેળવે. 2. લોકસાહિત્યના અમૂલ્ય વારસાનો નવી પેઢીને પરિચય થાય તથા તેની જાળવણી માટેની સભાનતા કેળવાય. 3. લોકસાહિત્ય તથા લોકવિદ્યા વિશેની પાયાની સમજ કેળવાય. 			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 લોકસાહિત્યની વિભાવના: (1) લોક શબ્દનો અર્થ અને લોકસાહિત્યની વ્યાખ્યા, (2) લોકસાહિત્ય અને અભિજાત સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ	40	2	30
	એકમ-2 લોકવિદ્યા અને લોકસાહિત્ય: (1) લોકવિદ્યા એટલે શું તેની વ્યાખ્યા, ઉત્પત્તિ અને લક્ષણો, (2) લોકવિદ્યા અને લોકસાહિત્ય વચ્ચે આંતરસંબંધ, (3) લોકવિદ્યા અને લોકસંસ્કૃતિ, (4) લોકવિદ્યાનું શાસ્ત્ર, (5) લોકસાહિત્યના પ્રકારો (લોકગીત, લોકકથા, લોકનાટ્ય, લોકનૃત્ય, લોકસંગીત)	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. આપણી લોકસંસ્કૃતિ – જયમલ્લ પરમાર 2. લોકસાહિત્ય (ભાગ: 1,2) – ઝવેરચંદ મેઘાણી 3. લોકવાડમય – કનુભાઈ જાની 4. લોકસાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ - જયમલ્લ પરમાર 5. લોકસાહિત્ય વિજ્ઞાન – ડૉ. સત્યેન્દ્ર (હિન્દી) 6. A Science of Folklore – A. H. Crapp 7. A Dictionary of Folklore – Maria Leach 			

<u>GUJ - EC 103</u>	પ્રશ્નપત્ર નામ: સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્ય: પ્રવાહલક્ષી અધ્યયન (વૈકલ્પિક) Contemporary Gujarati Literature : study of trends			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થી સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રવાહોનો ખ્યાલ મેળવે. 2. ગુજરાતી ભાષાનાં વિવિધ સાહિત્ય સ્વરૂપોમાં થઈ રહેલા પ્રયોગો અને સિદ્ધિઓથી વાકેફ થાય. 3. ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્યનું મૂલ્યાંકન કરવાની સજ્જતા કેળવે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 ગુજરાતી સાહિત્યના સાંપ્રત પ્રવાહો: (1) ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતા અને અનુઆધુનિકતા, (2) ટૂંકીવાર્તામાં વિષય અને ભાષા પરત્વે આવેલાં પરિવર્તનો.	40	2	30
	એકમ-2 નારીવાદી સાહિત્ય અને દલિત સાહિત્ય (વિભાવના તેમજ કવિતા, ટૂંકીવાર્તા અને નવલકથાના સંદર્ભે.)	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
	1. ગુજરાતી સાહિત્યનો દસમો દાયકો – સં. ભોળાભાઈ પટેલ 2. ફલશ્રુતિ – લાભશંકર પુરોહિત 3. અનુઆધુનિકતા – ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા 4. નિબંધ સ્વરૂપ અને વિકાસ – પ્રવીણ દરજી 5. ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા – જયંત કોઠારી 6. ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતા – . સુમન શાહ			
Comp - 101	ઉદ્યોગ (આવશ્યક)		2	60
Comp - 102	ગ્રામજીવન પદયાત્રા (આવશ્યક)		2	60

પારંગત ગુજરાતી

સત્ર - 2

GUJ-201	પ્રશ્નપત્ર નામ : સાહિત્યનાં ઘટકતત્ત્વ Element of Literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	(1) વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય પદાર્થનો, સાહિત્યના સત્ત્વ-તત્ત્વનો પરિચય થાય. (2) વિદ્યાર્થીઓને પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસાની મુખ્યધારાનો ખ્યાલ આવે તથા તે અંગેની મહત્ત્વની પરિભાષાની જાણકારી મેળવે. (3) વિદ્યાર્થીઓને જે તે સાહિત્યકૃતિ વિશે આપમેળે અવલોકન, વિવેચન કે ચર્ચાનોંધ તૈયાર કરવાની તાલીમ મળે.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસકો: પ્લેટો, એરિસ્ટોટલ, મેથ્યુ આર્નોલ્ડ, ટી. એસ. એલિયટ, સુઝાન લેંગર, રોલા બાર્થ, દેરિદા	40	2	30
	એકમ-2 ગુજરાતી વિવેચન: બ. ક. ઠાકોર, આનંદશંકર ધ્રુવ, રા.વિ. પાઠક, સુરેશ જોષી.	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. સાહિત્ય મીમાંસા- લે. વિષ્ણુપદ ભટ્ટચાર્ય, અનુ. સુરેશ જોષી 2. સાહિત્ય મીમાંસા- લે. વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી, જીવણલાલ ત્રિ. પરીખ 3. સાહિત્યમાં વિવેક- લે.વર્સફોલ્ડ, અનુ.નગીનદાસપારેખ 4. કાવ્ય વિચાર- આનંદશંકર ધ્રુવ 5. પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસાના સીમાસ્તંભો - ડૉ.બહેચરભાઈ પટેલ 6. દેરિદા - લે.મધુસૂદન બક્ષી 7. પશ્ચિમનું સાહિત્યવિવેચન - શિરીષ પંચાલ 			

GUJ-202	પ્રશ્નપત્ર નામ: પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકાર: રાજેન્દ્ર શાહ Classical author : Rajendra Shah			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<p>(1) વિદ્યાર્થીઓને ઉત્તમ સાહિત્યકારોનો પરિચય થાય.</p> <p>(2) ઉત્તમ સાહિત્યકારોના ઘડતર-વિકાસમાં સાંસ્કૃતિક પરિવેશ અને પરંપરા કેવો ભાગ ભજવે છે તેનો વિદ્યાર્થીઓને ખ્યાલ આવે.</p> <p>(3) પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકૃતિ અને સાહિત્યકારનું જે તે સમાજ - સંસ્કૃતિના સમુત્કર્ષમાં કેવું પ્રદાન હોય છે તેનો વિદ્યાર્થી અંદાજ મેળવે.</p> <p>(4) પ્રશિષ્ટ સાહિત્યકૃતિ અને સાહિત્યકારના પરિપ્રેક્ષ્યમાં તેની સાથે સંલગ્ન સાહિત્યની વિકાસ પરંપરાનો અંદાજ મેળવે.</p>			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 અનુગાંધીયુગીન સાહિત્ય પરંપરા અને રાજેન્દ્ર શાહ (1) અનુગાંધીયુગીન જીવનમૂલ્યોનો રાજેન્દ્ર શાહના જીવન સર્જન પર પડેલો પ્રભાવ. (2) રાજેન્દ્ર શાહનું જીવન અને ઘડતર પરિબળો. (3) રાજેન્દ્ર શાહનું સાહિત્યક્ષેત્રે પ્રદાન. (4) ગુજરાતી સાહિત્યની પરંપરામાં રાજેન્દ્ર શાહનું સ્થાન અને પ્રભાવ.	20	1	15
	એકમ-2 રાજેન્દ્ર શાહનું સાહિત્યિક પ્રદાન: (1) કવિ રાજેન્દ્ર શાહ (2) અનુવાદક રાજેન્દ્ર શાહ (3) ભારતીય તત્ત્વવિચાર અને રાજેન્દ્ર શાહ (4) રાજેન્દ્ર શાહની સ્મૃતિકથા (5) સંપાદક રાજેન્દ્ર શાહ	60	3	45
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<p>1. રાજેન્દ્ર શાહ અધ્યયન ગ્રંથ - સં. નિરંજન ભગત તથા ધીરુ પરીખ.</p> <p>2. રાજેન્દ્ર શાહની કવિતા - નલિની માંડગાવકર.</p> <p>3. રાજેન્દ્ર - નિરંજન યુગની કવિતા - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ</p> <p>4. રાજેન્દ્ર શાહનાં સોનેટ - હર્ષદ ત્રિવેદી</p> <p>5. કવિવર રાજેન્દ્ર શાહ ઓર ડનકી કવિતા - સં. વસંતકુમાર પરિહાર, ડાહ્યા ઉપાધ્યાય, દ્વારકાપ્રસાદ સાંચીહર</p> <p>6. રાજેન્દ્ર શાહનાં કાવ્યો - સં. ધીરુ પરીખ</p> <p>7. કાવ્યવિશેષ - રાજેન્દ્ર શાહ - સં. સુરેશ દલાલ</p> <p>8. કાવ્યનિર્ઝર - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ</p> <p>9. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી કવિતા : પરિદર્શન - દક્ષા વ્યાસ</p>			

GUJ-203	પ્રશ્નપત્ર નામ: ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ History of Gujarati Literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ યુગના સાહિત્યને ઘડનારાં પરિબલોનો ખ્યાલ મેળવે. 2. વિદ્યાર્થીઓ જે તે યુગને અસર કરનારાં પરિબલોનો પરિચય મેળવે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ: (1) ગુજરાતી સાહિત્યનું યુગવિભાજન (2) ગુજરાતી સાહિત્યના વિવિધ યુગોનું નામકરણ (3) મધ્યકાલીન સાહિત્યની ઐતિહાસિક પૃષ્ઠભૂમિ, (4) સાંસ્કૃતિક ચેતના, ભક્તિ આંદોલન, (5) મધ્યકાલીન કાવ્યધારાઓ અને તેની વિશિષ્ટતા.	40	2	30
	એકમ-2 અર્વાચીન સાહિત્ય (સામાજિક, રાજકીય, આર્થિક, સાંસ્કૃતિક પરિબલોના પરિપ્રેક્ષ્યમાં) (1) સુધારક યુગનાં લક્ષણો અને પરિબલો, (2) પંડિત યુગનાં લક્ષણો અને પરિબલો, (3) ગાંધીયુગનાં લક્ષણો અને પરિબલો, (4) અનુગાંધી યુગનાં લક્ષણો અને પરિબલો, (5) આધુનિક યુગનાં લક્ષણો અને પરિબલો, (6) અનુઆધુનિક યુગનાં લક્ષણો અને પરિબલો	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, સં. ઉમાશંકર જોશી તથા અન્ય (ભાગ: 1થી 4) 2. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ, સં. ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા અને અન્ય (ભાગ:1થી 3) 3. કળા, સાહિત્ય અને વિવેચન, પ્રમોદકુમાર પટેલ 4. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાલીન) – અનંતરાય રાવલ 5. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ 6. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-1 બીજી આવૃત્તિ 2001, સં. રમણ સોની 7. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-2 બીજી આવૃત્તિ 2004, સં. રમણ સોની 8. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-3 બીજી આવૃત્તિ 2004, સં. રમણ સોની 10. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-4 બીજી આવૃત્તિ 2005, સં. રમણ સોની 11. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-5 પ્રથમ આવૃત્તિ 2005, સં. રમણ સોની 12. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ-6 પ્રથમ આવૃત્તિ 2006, સં. રમણ સોની			

GUJ-204	પ્રશ્નપત્ર નામ: ગાંધી સાહિત્ય Gandhian Literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીસાહિત્યનો પરિચય કેળવે. 2. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીસાહિત્યમાં રહેલા અમૂલ્ય વિચાર-વારસો કેળવે.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	<p>એકમ-1 'દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ'(લે.ગાંધીજી)નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ'માંથી ખડું થતું ગાંધીજીનું સત્યાગ્રહી વ્યક્તિત્વ 2. દક્ષિણ આફ્રિકામાં હિન્દુઓની મુસીબતોનું વર્ણન 3. 'દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ'માં આલેખાયેલાં વ્યક્તિચિત્રોની વિશેષતા 4. ગાંધીજીએ દર્શાવેલ સત્યાગ્રહનું સ્વરૂપ 5. 'દક્ષિણ આફ્રિકાના સત્યાગ્રહનો ઇતિહાસ'માં ગાંધીજીની ગદ્યશૈલી <p>એકમ-2 'ગાંધીજીનું ધર્મદર્શન' (લે. મગનભાઈ જો. પટેલ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પ્રાચીન-અર્વાચીન ધર્મપ્રવાહો 2. ગાંધીજીના ધાર્મિક સંસ્કારોનાં ઘડતર પરિબળો 3. ગાંધીજીના વિદેશી વિચારગુરુઓ (થોરો, રસ્કિન, ટોલ્સ્ટોય) 4. ગાંધીજીના ધર્માચરણના પ્રયોગો 5. વિવિધ ક્ષેત્રોમાં ગાંધીજી દ્વારા ધર્મદૃષ્ટિનો વ્યાપક વિનિયોગ (રાજકારણ, સામાજિક ક્ષેત્ર, આર્થિક ક્ષેત્ર) 6. અન્યો ક્ષેત્રોમાં ગાંધીજીની ધર્મદૃષ્ટિનો વ્યાપક વિનિયોગ (શિક્ષણ, ધર્મ, અહિંસા, ઉપવાસ) 7. ગાંધીજીની ધર્મદ્રષ્ટિની વિવિધ ક્ષેત્રોમાં અસર (રાજકીય, સામાજિક, આર્થિક, ધાર્મિક, વગેરે) <p>એકમ-3 'ખરી કેળવણી' (લે. ગાંધીજી)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'ખરી કેળવણી'ને આધારે ગાંધીજીની દૃષ્ટિએ કેળવણીનો અર્થ અને ઉદ્દેશ્ય 2. ગાંધીજીના કેળવણી અંગેના વિચારો અને તેમણે કરેલા પ્રયોગો 3. ગાંધીજીની દૃષ્ટિએ શિક્ષણનાં વિવિધ પાસાં 	40	2	30
		20	1	15
		20	1	15

	<p>4. શિક્ષણમાં માધ્યમ તરીકે માતૃભાષાનું મહત્ત્વ</p> <p>5. ગાંધીજીની દૃષ્ટિએ બાળકેળવણી</p> <p>6. સ્ત્રીકેળવણી અંગે ગાંધીજીના વિચારો</p> <p>7. સાહિત્ય અને કેળવણી વિષયક ગાંધીજીની વિચારણા</p>			
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<p>1. ગાંધીજી એક અધ્યયન - શાંતિલાલ દેસાઈ</p> <p>2. ગાંધીજી: ધર્મ વિચારણા - દક્ષાબહેન વી. પટ્ટણી</p> <p>3. ગાંધીજી-સ્વાધ્યાય અને લેખો - નગીનદાસ પારેખ</p> <p>4. ગાંધીજીનું સાહિત્ય - રમણ મોદી</p>			

GUJ EC 201	પ્રશ્નપત્ર નામ: સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમો : પ્રભાવ અને પ્રત્યક્ષકાર્ય Literature and mass-communication : Impact and practical work			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	ભાષા-સાહિત્યના મુખ્ય બે આયામ છે – સૌંદર્યમૂલક અને પ્રયોજનમૂલક. પ્રયોજનમૂલક આયામનો સંબંધ આપણી સામાજિક જરૂરિયાતો અને જીવનવ્યવહાર સાથે જોડાયેલો છે. આધુનિકોત્તર સમયમાં જીવન અને સમાજની વિવિધ જરૂરિયાતો અને ઉત્તરદાયિત્વની પૂર્તિ માટે સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમોનું અધ્યયન ઘણું અપેક્ષિત બને છે. તેના વિવિધ આયામોના અભ્યાસથી રોજગારીની નવી તકો ઊભી થવાની સાથે જ માતૃભાષાના સંસ્કારો પણ વધુ દૃઢ થશે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	<p>એકમ-1 સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમોનો પારસ્પારિક સંબંધ (1) સાહિત્ય પર સમૂહમાધ્યમોનો પ્રભાવ – ગુજરાતી નવલકથા, નવલિકા, નાટક, કવિતા સાહિત્ય સ્વરૂપો સંદર્ભે. (2) સમૂહમાધ્યમો પર સાહિત્યનો પ્રભાવ - ગુજરાતી નવલકથા, નાટક, નવલિકા, નિબંધ, કવિતા જેવાં સાહિત્ય સ્વરૂપો સંદર્ભે. (3) સમૂહમાધ્યમોમાં ઉપયોગમાં લેવાતી ભાષા (સાહિત્યની ભાષા, અખબારની ભાષા, દૃશ્ય-શ્રાવ્ય માધ્યમોની ભાષા, ઇન્ટરનેટની ભાષા, જાહેરખબરની ભાષા)</p> <p>એકમ-2 સમૂહમાધ્યમોની સામગ્રીનું સંશોધન-સંપાદન અને લેખન (સ્ક્રીપ્ટ રાઈટિંગ) સાંપ્રત સ્થિતિ અને પ્રત્યક્ષકાર્ય: (1) સામગ્રીનું સંશોધન – સંપાદન અને લેખન (2) સાંપ્રત સ્થિતિ (મુદ્રિત માધ્યમો, શ્રાવ્ય-માધ્યમો, દૃશ્ય-શ્રાવ્ય માધ્યમો (3) પ્રત્યક્ષકાર્ય: વર્તમાન સામયિકોમાં અહેવાલલેખનનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના કાર્યક્રમો વિશેના ચાર તથા અમદાવાદમાં થતાં સાહિત્યિક કાર્યક્રમો વિશેનો એક એમ કુલ પાંચ અહેવાલ તૈયાર કરી વર્તમાનપત્ર કે સામયિકમાં તેનું પ્રકાશન થવું જોઈએ.)</p>	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. સમૂહમાધ્યમો અને સાહિત્ય – પ્રીતિ શાહ 2. મીડિયા મેસેજ – સુમન શાહ 3. ફિલ્મદર્શન – યાસીન દલાલ 4. ગુજરાતી સાહિત્યિક પત્રકારત્વનો ઇતિહાસ – ડૉ. રતન માર્શલ 5. સંચાર માધ્યમો કા પ્રભાવ – ઓમપ્રકાશ શર્મા 6. નેપથ્યથી પ્રકાશવર્તુળે - સં.-રમણ સોની 7. રેડિયો નાટક: સ્વરૂપ સિદ્ધાંત - વિનોદ જોશી 8. સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ - સં. કુમારપાળ દેસાઈ 9. પત્રકારત્વના પ્રવાહો, ગઈકાલ ,આજ અને આવતીકાલ (ભાગ ૧ થી ૫) સં. બી.એમ.પટેલ, મહેન્દ્ર બ. પટેલ 10. જનસંપર્કનું જગત - યાસીન દલાલ 11. અખબારી લેખન - કુમારપાળ દેસાઈ 12. અખબારી ઇતિહાસ - યાસીન દલાલ 			

GUJ -EC 202	પ્રશ્નપત્ર નામ: લોકસાહિત્યનું સ્વરૂપલક્ષી અધ્યયન: લોકગીત Study of literary forms of Folk Literature : Folk song			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થી ગ્રામાભિમુખ બને, લોકસાહિત્યનું મહત્ત્વ સમજે તથા એની શાસ્ત્રીય સમજ કેળવે. 2. લોકસાહિત્યનાં સંશોધન-સંપાદન અને તેના દ્વારા રાષ્ટ્રનાં સાંસ્કૃતિક વારસાની જાળવણી માટેની સભાનતા કેળવાય.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 લોકગીતની વિભાવના: (1) લોકગીતની વ્યાખ્યા અને લક્ષણો (2) લોકગીતના વિવિધ પ્રકારો (1. સંસ્કાર ગીતો, 2. વ્રતગીત, 3. ઋતુગીત, 4. જ્ઞાતિગીત), (3) લોકગીતનાં વિવિધ સ્વરૂપો (ગેય સ્વરૂપો, કથાત્મક સ્વરૂપો, દુહા, ઉખાણાં, ખાયણાં વગેરે), (4) લોકગીતનો સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક સંદર્ભ, (5) લોકગીતમાં પ્રતિબિંબિત થતું લોકજીવન	40	2	30
	એકમ-2 લોકગીતનો વિશેષ અભ્યાસ: (1) ગુજરાતનાં લોકગીતો – સં. ખોડીદાસ પરમાર, પ્ર. સાહિત્ય અકાદમી, નવી દિલ્હી.	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. લોકગીતોનું સંગીત – ર. છો. મહેતા 2. રાસડાનો રંગ - ખોડીદાસ પરમાર 3. લોકસાહિત્ય ચર્ચા – ડૉ. રમણભાઈ પટેલ 4. લોકામૃત – પુષ્કર ચંદરવાકર 5. લોકસાહિત્ય-ગુજરાતી લોકગીતો –સં. ડૉ. પ્રભાશંકર તેરેયા અને પ્રા. નરોત્તમ પલાણ 6. લોકસાહિત્ય વિજ્ઞાન – ડૉ. સત્યેન્દ્ર (હિન્દી) 7. A Handbook of Folklore – C. S. Barle			

GUJ - EC 203	પ્રશ્નપત્ર નામ: સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્ય: કૃતિલક્ષી અધ્યયન Contemporary Gujarati Literature : Study of text			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓને સાંપ્રત ગુજરાતી કૃતિઓનો અભ્યાસ થાય. 2. સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્યમાં આલેખાયેલા વિવિધ પ્રશ્નોનો પરિચય થાય.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 (1) સાત પગલાં આકાશમાં - કુન્દનિકા કાપડિયા (2) જગરું - નટવરસિંહ પરમાર	40	2	30
	એકમ-2 (1) તખ્મુની વાતો - અજિત ઠાકોર (2) બહિષ્કૃત ફૂલો - નીરવ પટેલ	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. સંવિત્તિ - હરીશ મંગલમ, મોહન પરમાર 2. ગુજરાતી નવલકથા - રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા 3. કવિતાની સમજ - હેમંત દવે 4. પ્રત્યાયન - ભી. ન. વણકર			
Comp -201	ઉદ્યોગ		2	60
Comp -202	સમૂહજીવન		ગ્રેડપદ્ધતિ	

પારંગત ગુજરાતી

સત્ર - 3

GUJ-301	પ્રશ્નપત્ર નામ: મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપનું અધ્યયન: પ્રબંધ Study of medieval literary form : Prabandh			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<ol style="list-style-type: none"> 1. સાહિત્યના અભ્યાસમાં જે તે સાહિત્ય પ્રકાર (જિનર) અને સ્વરૂપ(ફોર્મ)નું મહત્ત્વ શું છે તે વિદ્યાર્થીઓ જાણે. 2. સાહિત્ય સર્જન પ્રક્રિયા સાથે સાહિત્ય પ્રકાર – સ્વરૂપનો સંબંધ કેવો હોય છે તેનો વિદ્યાર્થી ખ્યાલ મેળવે. 3. પ્રકારલક્ષી અભિગમનો સાહિત્યના ભાવન-વિવેચનમાં શું મહત્ત્વ છે તે વિદ્યાર્થી સમજે. 4. પ્રબંધ સાહિત્ય સ્વરૂપનાં વ્યાવર્તક લક્ષણોનો વિદ્યાર્થીઓ પરિચય મેળવે. 5. પ્રબંધના ઉદભવ-વિકાસ પાછળનાં પરિબળો જાણે અને મુખ્ય પ્રબંધના કર્તાઓએ ગુજરાતીમાં પ્રબંધ અને ઊર્મિકવિતાની વિકાસ પરંપરામાં કેવું પ્રદાન કર્યું છે તેની જાણકારી મેળવે. 			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 સ્વરૂપ અને પ્રકાર : સંજ્ઞા અને વિભાવના (1) સાહિત્ય સ્વરૂપ (ફોર્મ) અને પ્રકાર (જિનર) : સંજ્ઞા અને વિભાવના તથા સાહિત્યની વિભાવનામાં તેનું મહત્ત્વ, (2) સાહિત્ય સર્જનની પ્રક્રિયા સાથે સાહિત્યિક પ્રકાર-સ્વરૂપનો સંબંધ, (3) જે તે સાહિત્ય પ્રકાર (જિનર) અને સ્વરૂપ(ફોર્મ)ના સંદર્ભમાં સાહિત્યનું ભાવન, (4) સાહિત્ય વિવેચનમાં પ્રકારલક્ષી અને સ્વરૂપલક્ષી અભિગમનો પ્રભાવ. એકમ-2 પ્રબંધ સ્વરૂપનો અભ્યાસ: (1) ‘પ્રબંધ’ સંજ્ઞા અને વિભાવના, (2) પ્રબંધ સ્વરૂપનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો, (3) પ્રબંધ અને અન્ય સાહિત્ય સ્વરૂપો, (4) પ્રબંધ અને ઇતિહાસ, (5) પ્રબંધ સ્વરૂપની આજના સંદર્ભમાં પ્રસ્તુતતા, (6) પ્રબંધ સાહિત્ય સ્વરૂપનો ગુજરાતીમાં ઉદભવ અને વિકાસ, (7) પ્રબંધ સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ પદ્ધતિભક્ત ‘કાન્હડેપ્રબંધ’(સં. કે. બી. વ્યાસ)નું સઘન અધ્યયન (કવિનું જીવનદર્શન, વસ્તુસંવિધાન, પાત્રાલેખન, નિરૂપણશૈલી તથા સમગ્ર કૃતિમાં પ્રગટ થતી સ્વરૂપગત વિશેષતાઓ-મર્યાદાઓ સંદર્ભે)	40	2	30
		40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. મધ્યકાળના સાહિત્ય પ્રકારો – ડૉ. ચન્દ્રકાન્ત મહેતા 2. ગુજરાતી કાવ્ય પ્રકારો – ડોલરરાય માંકડ 3. સ્વરૂપ સંન્નિધાન – સં. સુમન શાહ 4. કળા, સાહિત્ય અને વિવેચન - પ્રમોદકુમાર પટેલ 5. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ : ૧-૨ 6. ગુજરાતી સાહિત્યનાં સ્વરૂપો - મંજુલાલ મજમુદાર 7. સાહિત્ય સ્વરૂપો - કુંજવિહારી મહેતા 			

GUJ - 302		પ્રશ્નપત્ર નામ: ભાષાવિજ્ઞાન Linguistics		
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થી ભાષાને સાહિત્યથી અલગ રીતે જોઈ તેનો વૈજ્ઞાનિક અભિગમથી પરિચય કરે. 2. ભાષા સાથે સંલગ્ન ધ્વનિવિજ્ઞાનનો સામાન્ય ખ્યાલ મેળવે. 3. વિદ્યાર્થી રૂપતંત્રનો પરિચય મેળવે. 4. વિદ્યાર્થી વાક્યતંત્રનો વિગતે પરિચય મેળવે.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 (1) ભાષાવિજ્ઞાનના વિષયપ્રદેશની સામાન્ય સમજૂતી, (2) ભાષાવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓ, (3) ભાષાવિજ્ઞાનનો અન્ય વિદ્યાશાખાઓ સાથેનો સંબંધ, (4) ભાષાવિજ્ઞાનની મુખ્ય અભ્યાસ પદ્ધતિઓ – વર્ણનાત્મક, ઐતિહાસિક, તુલનાત્મક વગેરે.	40	2	30
	એકમ-2 (1) ધ્વનિવિજ્ઞાનનો પ્રાથમિક ખ્યાલ, (2) ઉચ્ચારણપ્રક્રિયા, (3) માન્ય ગુજરાતીના ધ્વનિતંત્રનો સામાન્ય પરિચય, (4) રૂપવિચાર – રૂપઘટક, ઉપરૂપઘટક, મુક્તઘટક, બદ્ધઘટક, સામગ્રીઘટકો અને કાર્યઘટકો, અંગસાધક ઘટકો, પ્રત્યય, પૂર્વપ્રત્યય, પરપ્રત્યય, અંત:પ્રત્યય, (5) વાક્યવિચાર – પદક્રમ, પદસંવાદ, પદનિયંત્રણ, વાક્ય અને વાક્યના પ્રકારો – (કર્તા અને ક્રિયાપદવાળા, કર્તા વગરના, સંબોધનાત્મક, કહેવતરૂપ, ઉદગારવાચક, પૂરક વાચક, સાદા-સંયુક્ત, સંકુલ.)	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિપરિવર્તન - ડૉ. પ્રબોધ પંડિત 2. ડૉ. પ્રબોધ પંડિત – શાંતિભાઈ આચાર્ય 3. भाषाशास्त्र की रूपरेखा – डॉ. उदयनारायण 4. વ્યુત્પત્તિ વિચાર - ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી 5. ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ - ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ 6. ગુજરાતી વાક્યવિચાર - ડૉ. અરવિંદ ભાંડારી 7. વ્યાકરણ વિમર્શ - ડૉ. ઊર્મિ દેસાઈ 8. Gujarati phonology – H. L. Tuner (old) ગુજરાતી સ્વર-વ્યંજન પ્રક્રિયા - અનુવાદક - કે.કા. શાસ્ત્રી			

GUJ – 303	<p align="center">પ્રશ્નપત્ર નામ: ગાંધીજી અને ગુજરાતી સાહિત્ય: પ્રભાવ અને પ્રદાન Gandhiji and Gujarati Literature : Impact and Contribution</p>			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીસાહિત્યનો પરિચય કેળવે. 2. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીસાહિત્યમાં રહેલા અમૂલ્ય વિચાર-વારસાને પામે. 3. ગાંધીસાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા સામાજિક દાયિત્વનો ખ્યાલ કેળવે. 			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	<p>એકમ-1 પત્રલેખક ગાંધીજી</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પત્રલેખક ગાંધીજીની વિશેષતાઓ 2. ગાંધીજીના પત્રોમાંથી પ્રગટ થતાં એમનાં વ્યક્તિત્વનાં વિવિધ પાસાંઓ 3. પત્રલેખક ગાંધીજીની શૈલી <p>એકમ-2 પત્રકાર ગાંધીજી</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. પત્રકાર ગાંધીજીની વિશેષતાઓ 2. ઉત્તમ તંત્રી અને પત્રકાર ગાંધીજી 3. પત્રકાર અને લોકશિક્ષક ગાંધીજી 4. પત્રકાર ગાંધીજીએ ખેડેલા વિષયો 5. ગાંધીજીના પત્રો <p>એકમ-3 ગુજરાતી સાહિત્ય પર ગાંધીજીનો પ્રભાવ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ગુજરાતી નવલકથા ઉપર ગાંધીજીનો પ્રભાવ 2. ગુજરાતી નવલિકા ઉપર ગાંધીજીનો પ્રભાવ 3. ગુજરાતી કવિતા ઉપર ગાંધીજીનો પ્રભાવ 4. ગુજરાતી નાટક તથા નિબંધ ઉપર ગાંધીજીનો પ્રભાવ 5. ગુજરાતી ગદ્યશૈલી ઉપર ગાંધીજીનો પ્રભાવ 			
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. ગાંધીજીનું સાહિત્ય – ડૉ. રમણ મોદી 2. ગાંધીજી એક અધ્યયન – શાંતિલાલ દેસાઈ 3. ગાંધીજીનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ – ડૉ. હરીશ વ્યાસ 4. ગાંધીજી: કેટલાક સ્વાધ્યાય લેખો- નગીનદાસ પારેખ 5. ગાંધીયુગીન ગદ્ય - દલપત પઢિયાર 6. સંદર્ભ - સં. ચિમનલાલ ત્રિવેદી, જયંત કોઠારી 			

GUJ - 304	<p align="center">પ્રશ્નપત્ર નામ: સાહિત્ય અને કોમ્પ્યુટર Literature and Computer</p>			
<p>શૈક્ષણિક હેતુઓ:</p>	<p>વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યનાં સંશોધનમાં કોમ્પ્યુટર ટેકનોલોજીના વિનિયોગથી જ્ઞાનનાં નવાં ક્ષેત્રોનો પરિચય મેળવી શકે તથા સાહિત્યના વિદ્યાર્થી તરીકે ઇન્ટરનેટ ઉપર ઉપલબ્ધ વિવિધ ભાષા - સાહિત્યની સામગ્રીનો ખ્યાલ મેળવીને પોતાના અધ્યયનને વધારે વ્યાપક બનાવી શકે ઉપરાન્ત નવા પ્રવાહો સાથે પ્રત્યક્ષ પરિચયમાં આવી શકે.</p>			
<p>અભ્યાસક્રમ કોમ્પ્યુટર સૈદ્ધાંતિક</p>	<p>એકમ-1 (1) કોમ્પ્યુટર: એક પરિચય - સાહિત્યનાં અધ્યયન અને સંશોધનમાં કોમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ, સાહિત્યની માહિતી આપતી વિવિધ વેબસાઇટ, મેન્યુસ્ક્રિપ્ટલોજી અને કોમ્પ્યુટર, કોમ્પ્યુટર દ્વારા સાહિત્ય સર્જન, મુદ્રણ, ફોટો ટાઇપસેટિંગ, સ્કેનિંગ, કોમ્પ્યુટરની વ્યાખ્યા - કોમ્પ્યુટરના વિવિધ ભાગો, વિવિધ પ્રકારના કોમ્પ્યુટર - સુપર કોમ્પ્યુટર - મીની કોમ્પ્યુટર - પર્સનલ કોમ્પ્યુટર - PCથી શરૂ કરી પેન્ટિયમ સુધીના કોમ્પ્યુટર, સ્કેનર, MICR, OCR, OBR સાઇટ પેનનો વિવિધ ક્ષેત્રે ઉપયોગ, RAM, ROM, PROM, EPROM અને EEPROMનો પરિચય, માહિતી સંગ્રહ કરવા માટેનાં સાધનો: ફ્લોપી ડિસ્ક, હાર્ડ ડિસ્ક, સીડી રોમ, મેમોરિક ડિસ્ક, કાર્ડિઝ ટેપ, ઇરેઝેબલ ઓપ્ટિકલ ડિસ્ક. (2) ઓફિસ ઓટોમેશન - ઓફિસ ઓટોમેશનની વ્યાખ્યા, જુદા જુદા પ્રકારની ઓફિસ, ઓફિસ ઓટોમેશનની જરૂરિયાત, ઓફિસ ઓટોમેશન માટે વપરાતાં વિવિધ સાધનો, ઓફિસ ઓટોમેશન કરતી વખતે પડતી મુશ્કેલીઓ.</p> <p>એકમ-2 (1) ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી અને મલ્ટીમીડિયાનો ઉપયોગ: ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની વ્યાખ્યા, મલ્ટીમીડિયા: અર્થ અને ઉપયોગિતા, વિડિયો કોન્ફરન્સિંગ, (2) 1. માઇક્રોસોફ્ટ વર્ડ 2000 - વર્ડ એટલે શું? તેનો ઉપયોગ, વર્ડના સ્ક્રીનની સમજૂતી, ટાઇટલબાર, મેનુબાર, ટુલબાર, સ્ક્રોલબાર, રુરલલાઇન, વર્ક એરીઆ, સ્ટેટસબારની વ્યાખ્યા તથા ઉપયોગ, વર્ડના જુદા જુદા મેનુ - File, Edit, Insert, Table, Format, View, Window, Help તેનો ઉપયોગ. 2. વર્ડમાં સગવડ - ટાઇપિંગ, એડિટિંગ (સુધારવું), કોપી કરવી, ખસેડવું, ચિત્રો અને ચિહ્નો ઉમેરવાં, શોધ અને શબ્દની બદલી, શબ્દ તથા વ્યાકરણની સુધારણા, લખાણને વિશિષ્ટ ટાઇપના અક્ષરો તથા કદથી તૈયાર કરવું, લાઇન - ફકરા તથા પાનાની ગોઠવણી, બોર્ડર અને સેટિંગ, ટેબલ (કોષ્ટક) તૈયાર કરવું, માઇક્રોની સગવડ, ફકરામાં સમાચારપત્રની માફક સ્તંભમાં ગોઠવવો, ડ્રોપકેપની અસર આપવી, હેડર અને ફુટર, બુકમાર્કની સગવડ, હાઇપર લીંક, ચેન્જ કેસ, મેઇલ મર્જ, ડ્રોઇંગ ટૂલબાર.</p>	<p align="center">કુલ ગુણ</p> <p align="center">20</p>	<p align="center">ક્રેડિટ</p> <p align="center">1</p>	<p align="center">સમય</p> <p align="center">15</p>
		20	1	15

અભ્યાસક્રમ કોમ્પ્યુટર પ્રાયોગિક	(1) કોમ્પ્યુટરના વિવિધ ભાગોની સમજૂતી CPU, VDU કી-બોર્ડની જુદી જુદી કી ની સમજૂતી, માઉસનો ઉપયોગ તથા કોમ્પ્યુટર કેવી રીતે ચાલુ કરવું, (2) કોમ્પ્યુટર ચાલુ કરી વિન્ડોમાં જઈ ત્યાં નીચેની આઈટમો બતાવી તેનું કાર્ય સમજાવો: ડેસ્કોપ, આઈકોન, સ્ટાર્ટ બટન, ટાસ્કબાર, માઉસ બટનનો ઉપયોગ, આઈકોનને ખસેડવા, અલ્પવિરામ ગોઠવવા, (3) માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ ચાલુ કરવું, વર્ડ કેવી રીતે ચાલુ કરવું, વર્ડના સ્ક્રીનની સમજૂતી (ટાઈટલ બાર, સ્ટેટસ બાર, મેનુ બાર, ટુલ બાર, સ્ક્રોલ બાર, ડુરલ લાઈન, વર્ક એરીઆ, વગેરે, વર્ડમાં 75થી 80 શબ્દના એક બે ફકરા ટાઇપ કરવા, આ ડોક્યુમેન્ટને સંગ્રહિત (SAVE) કરવા. M. S. Wordમાં બાયોડેટા અને આવેદનપત્ર તૈયાર કરવું, તેમાં જોડણીની ચોકસાઈ કરી પાનાની રૂપરેખા તૈયાર કરવી.	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ઓફિસ 2000 – વિમલ પંડ્યા 2. કોમ્પ્યુટર કેમ્પસ – 3 (વિનસ) – ફાલ્ગુની મહેતા 3. કોમ્પ્યુટર સંચાલન અને બેઝિક ભાષા – ભૂષણ દવે			

G.U.J- EC 301	પ્રશ્નપત્ર નામ: તુલનાત્મક સાહિત્ય : સંજ્ઞા અને વિભાવના Comparative Literature : Term and concept			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય પદાર્થનો, સાહિત્યનાં સત્ત્વ – તત્ત્વનો પરિચય થાય. 2. વિદ્યાર્થીઓમાં તુલનાત્મક દૃષ્ટિકોણથી સાહિત્યકૃતિનાં ભાવન – આકલન – મૂલ્યાંકન માટેની ક્ષમતા કેળવાય.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 (1) તુલનાત્મક સાહિત્યની વિભાવના, (2) તુલનાત્મક સાહિત્યના પ્રેરક પરિબલો, (3) રાષ્ટ્રીય સાહિત્યની વિભાવના, (4)) વિશ્વ સાહિત્યની વિભાવના, (5) સાહિત્યકૃતિના આસ્વાદ અને આકલનમાં તુલનાત્મક અભિગમની ઉપકારકતા, (6) તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસની ઉપયોગિતા. એકમ-2 (1) તુલનાત્મક સાહિત્યના ખ્યાલોનો વિકાસ, તેનું કાર્યક્ષેત્ર અને પ્રભાવક્ષેત્ર, (2) તુલનાત્મક સાહિત્યનાં ક્ષેત્રમાં અસર, સાદૃશ્ય પરંપરા, (3) તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસમાં અનુવાદનો મહિમા	40 40	2 2	30 30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. તુલનાત્મક સાહિત્ય – ધીરુ પરીખ 2. તુલનાત્મક સાહિત્ય : સિદ્ધાંત અને વિનિયોગ – પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ 3. તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ – વસંત બાપટ, અનુ. જશવંતી દવે અને જયા મહેતા 4. તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં - ડૉ. અશ્વિન દેસાઈ 5. તુલનાત્મક સાહિત્ય : ભારતીય સંદર્ભ - ચૈતન્ય દેસાઈ 6. તુલનાત્મક સાહિત્ય : વિદેશી સંદર્ભ - ચૈતન્ય દેસાઈ 7. તુલનાત્મક સાહિત્યકી ભૂમિકા – ઇન્દ્રનાથ ચૌધરી 8. તુલનાત્મક સાહિત્ય : સિદ્ધાન્ત और विनियोग – महावीरसिंह चौहाण			

GUJ -EC 302	પ્રશ્નપત્ર નામ: લોકસાહિત્ય અને કથામૂલક પ્રાચીન સાહિત્ય Folk literature and Fictional old literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થી ગ્રામાભિમુખ બને, લોકસાહિત્યનું મહત્ત્વ સમજે તથા એની શાસ્ત્રીય સમજ કેળવે. 2. લોકસાહિત્યના અમૂલ્ય વારસાનો નવી પેઢીને પરિચય થાય તથા તેની જાળવણી માટેની સભાનતા કેળવાય. 3. લોકસાહિત્ય તથા લોકવિદ્યા વિશેની પાયાની સમજ કેળવાય. 4. લોકસાહિત્યનાં સંશોધન-સંપાદન અને તેના દ્વારા રાષ્ટ્રનાં સાંસ્કૃતિક વારસાની જાળવણી માટેની સભાનતા કેળવાય 			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
પ્રશ્નપત્રના મુદા	<p>એકમ-1 પ્રાચીન ભારતીય કથાસાહિત્ય (1) ગુણાઢ્યકૃત બૃહત્કથા, (2) સોમદેવકૃત કથાસરિત્સાગર, (3) જાતક કથાઓ, (4) પંચતંત્ર, (5) વસુદેવહિન્ડી</p> <p>એકમ-2 લોકકલાઓ અને લોકસાહિત્ય (1) લોકસાહિત્યનો લોકકલાઓ સાથેનો સંબંધ, (2) લોકસાહિત્યની કંઠસ્થ પરંપરાઓ, (3) જ્ઞાતિગત લોકસાહિત્ય (ચારણ, બારોટ, ગિરિજન, વણજારાઓ અને શ્રમજીવી વર્ગ)</p> <p>એકમ-3 લોકસાહિત્યના વિશિષ્ટ અધ્યયન ઘટકો (1) કથાઘટક (મોટિક), (2) પુરાકલ્પન (મિથ), (3) દંતકથા (લિજેન્ડ), (4) કહેવત, (5) ફળચિહ્નો, (6) કથાપ્રકૃતિ</p>	40	2	30
		20	1	15
		20	1	15
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. લોકસાહિત્યની પગદંડી - ઝવેરચંદ મેઘાણી 2. ધરતીનું ધાવણ - ઝવેરચંદ મેઘાણી 3. રંગ છે બારોટ - ઝવેરચંદ મેઘાણી 4. લોકસાહિત્ય સંશોધન અને સંપાદન – ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી 5. Folklore and Folk Life – Ed. By. Richard Dorson – 1972 6. The Study of Folklore – Ed. By. Alan Dandes 			

GUJ - EC 303	પ્રશ્નપત્ર નામ: ભારતીય સાહિત્ય: કૃતિલક્ષી અધ્યયન Indian literature : Textual study			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીયતાની અને ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના સમજે. 2. વિદ્યાર્થી ભારતીય સાહિત્યના અધ્યયનની સમસ્યાઓથી પરિચિત થાય. 3. વિદ્યાર્થી ભારતીય અને વિશ્વસાહિત્યનો પરિચય કેળવે. 			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 (1) ભારતીયતાની વિભાવના (2) ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના અને સ્વરૂપ, (3) ભારતીય સાહિત્યમાં આજના ભારતનું પ્રતિબિંબ (4) ભારતીય સાહિત્યના અધ્યયનની સમસ્યાઓ	40	2	30
	એકમ-2 (1) મહાશ્વેતાદેવીની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ - અનુ. ચંદ્રકાન્ત મહેતા (2) છિન્નમસ્તા - અનુ. કનૈયાલાલ ભટ્ટ	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. નવલકથા: શિલ્પ અને સર્જન – નરેશ વેદ 2. વાર્તાવબોધ – રમેશ ગાનાકર 3. ભારતીય સાહિત્યમાં ભારતીયતા – મૂ. લે. ઈન્દ્રનાથ ચૌધરી, અનુ. ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ 4. ભારતીયતા – લેખ: ગુજરાત ટીપોસવી અંક , 2061 . - નરેશ વેદ 			
Comp - 301	ઉદ્યોગ (આવશ્યક)		2	60
Comp - 302	ગ્રામજીવન પદયાત્રા (આવશ્યક)		2	60

પારંગત ગુજરાતી

સત્ર - 4

GUJ - 401	પ્રશ્નપત્ર નામ: અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપનું અધ્યયન: ગીત Study of modern literary form : Geet			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. ગીત સાહિત્ય સ્વરૂપનાં વ્યાવર્તક લક્ષણોનો વિદ્યાર્થીઓને બોધ થાય. 2. ગીતના ઉદભવ-વિકાસ પાછળનાં પરિબળો વિદ્યાર્થીઓ જાણે અને ગીતકવિઓએ ગુજરાતીમાં ગીત કવિતાની વિકાસ પરંપરામાં કેવું પ્રદાન કર્યું છે તેની જાણકારી મેળવે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	<p>એકમ-1 ગીત સ્વરૂપનો અભ્યાસ (1) ગીત : સંજ્ઞા અને વિભાવના, (2) ગીતનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો અને તેની મર્યાદાઓ, (3) ગીત અને અન્ય સાહિત્ય પ્રકારો, (4) ગીત અને અન્ય કલાઓ, (5) ગીત સ્વરૂપની આજના સંદર્ભમાં ઉપયોગિતા, (6) ગીત સ્વરૂપનો ગુજરાતીમાં ઉદભવ અને વિકાસ (તેના પરિબળો અને પ્રભાવ સહિત).</p> <p>એકમ-2 ગીત સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ 'અમરગીત'(સં.ચંદ્રકાન્ત શેઠ)નું સઘન અધ્યયન - વસ્તુ સંવિધાન, નિરૂપણ શૈલી, ગીતોમાં પ્રગટ થતું જીવનદર્શન, લયતત્ત્વ અને સ્વરૂપગત વિશેષતાઓ - મર્યાદાઓ.</p>	20	1	15
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. મધ્યકાળના સાહિત્ય પ્રકારો - ડૉ. ચંદ્રકાન્ત મહેતા 3. ગુજરાતી કાવ્યપ્રકારો - ડોલરરાય માંકડ 2. ગુજરાતી સાહિત્યનાં સ્વરૂપો - મંજુલાલ મજમુદાર 4. સ્વરૂપ સંન્નિધાન - સં. સુમન શાહ 5. ગુજરાતી ગીત : સ્વરૂપ વિચાર - ભગીરથ બ્રહ્મભટ્ટ 6. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીતકવિતા : સ્વરૂપ-વિકાસ અને મુખ્ય સીમાસ્તંભો - કનૈયાલાલ ભટ્ટ			

GUJ-402	પ્રશ્નપત્ર નામ: ભાષાવિજ્ઞાન Linguistics			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. ગુજરાતી ભાષાના ઉદભવ અને વિકાસની ઝાંખી કરે. 2. ભાષા અને બોલીનો ભેદ જાણે અને તે અંગેની શાસ્ત્રીય સમજ કેળવે તથા ગુજરાતીના મુખ્ય બોલી ભેદોનો ખ્યાલ મેળવી તે અંગે થયેલી કામગીરીની જાણકારી પ્રાપ્ત કરે. આ ઉપરાંત સરહદ વિસ્તારની ગુજરાતી બોલીઓનો સામાન્ય ખ્યાલ મેળવે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 (1) બોલીનું સ્વરૂપ, (2) ગુજરાતી બોલીઓનો પરિચય, (3) સરહદ વિસ્તારની ગુજરાતી બોલીઓનો પ્રાથમિક પરિચય, (4) બોલીભેદનાં પરિબળો એકમ-2 ગુજરાતી ભાષાના ઉદભવ અને વિકાસનો સામાન્ય પરિચય એકમ-3 ગુજરાતી ભાષાવિજ્ઞાનીઓનો ટૂંકો પરિચય 1. ડૉ. ટી. એન. દવે, 2. ડૉ. પ્રબોધ પંડિત, 3. ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી, 4. પ્રો. કે. કા. શાસ્ત્રી, 5. ઊર્મિ દેસાઈ	40	2	30
		20	1	15
		20	1	15
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ડૉ. પ્રબોધ પંડિત – શાંતિભાઈ આચાર્ય 2. એ કોર્સ ઈન મોડર્ન લિંગ્વિસ્ટિક – સી. એફ. હોકેટ 3. બોલીવિજ્ઞાન અને ગુજરાતી બોલીઓ – ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ 4. ન્યુ હોરાઈઝન ઈન લિંગ્વિસ્ટિક – સં. જૉન લ્યોસન 5. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ - જયંત કોઠારી 6. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિપરિવર્તન - ડૉ. પ્રબોધ પંડિત 7. ભાષાવિજ્ઞાન પરિચય - ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી 8. અમે બોલીઓ છીએ - ડૉ. શાંતિભાઈ આચાર્ય 9. વ્યુત્પત્તિવિચાર - ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી 10. The language of Gujarat : Dr. T. N. Dave			

GUJ- 403	પ્રશ્નપત્ર નામ: ગાંધી પ્રભાવિત ગુજરાતી સાહિત્ય Gujarati literature influenced by Gandhi			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	<ol style="list-style-type: none"> 1. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધી પ્રભાવિત સાહિત્યનો પરિચય કેળવે. 2. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધી પ્રભાવિત સાહિત્યમાં રહેલો અમૂલ્ય વિચારવારસો પામે. 3. ગાંધી પ્રભાવિત સાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા સામાજિક દાયિત્વનો ખ્યાલ કેળવે. 4. વિદ્યાર્થીઓ ગાંધી પ્રભાવિત કૃતિઓનો પરિચય મેળવે. 			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	ગાંધીપ્રભાવ સંદર્ભે વિશિષ્ટ ગુજરાતી કૃતિઓનું અધ્યયન : એકમ-1 'સોપાન'ની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ - સં. ડૉ. બળવંત જાની <ol style="list-style-type: none"> 1. વાર્તાઓમાં પ્રગટ થતાં ગાંધીમૂલ્યો 2. ગાંધીવિચારધારાનાં પાત્રો 3. ગાંધીવિચારના સંદર્ભમાં કોઈ એક વાર્તાનું મૂલ્યાંકન એકમ-2 ગાંધી કવિતા - સં. યશવંત ત્રિવેદી <ol style="list-style-type: none"> 1. કવિતામાં પ્રગટ થતાં ગાંધીમૂલ્યો 2. કવિતામાં પ્રગટ થતું સમાજદર્શન 3. ગાંધીવિચારના સંદર્ભમાં કોઈ પણ એક કવિતામાં પ્રગટ થતું દર્શન એકમ-3 ઊઘઈ - કેશુભાઈ દેસાઈ <ol style="list-style-type: none"> 1. નવલકથામાં પ્રગટ થતાં ગાંધીમૂલ્યો 2. નવલકથામાં પ્રગટ થતું સમાજદર્શન 3. ગાંધીવિચારધારાનાં પાત્રો 4. ગદ્યશૈલી 	40	2	30
		20	1	15
		20	1	15
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	<ol style="list-style-type: none"> 1. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ભાગ-5 - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ 2. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા - ધીરુભાઈ ઠાકર 3. ગાંધીજીનું સાહિત્ય - રમણ મોદી 4. ગાંધીજીનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ - હરીશ વ્યાસ 5. ગાંધીજી: કેટલાક સ્વાધ્યાય લેખો - નગીનદાસ પારેખ 6. સંદર્ભ - સં. ચિમનલાલ ત્રિવેદી, જયંત કોઠારી 7. ગાંધીયુગીન ગદ્ય - દલપત પઢિયાર 			

G.UJ-404	પ્રશ્નપત્ર નામ: સાહિત્ય અને કોમ્પ્યુટર Literature and Computer			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	સાહિત્યના સંશોધનમાં કોમ્પ્યુટર ટેકનોલોજીના વિનિયોગથી જ્ઞાનનાં નવાં ક્ષેત્રોનો પરિચય મેળવી શકે, તથા સાહિત્યના વિદ્યાર્થી તરીકે ઇન્ટરનેટ ઉપર ઉપલબ્ધ વિવિધ ભાષા - સાહિત્યની સામગ્રીનો ખ્યાલ મેળવીને વિદ્યાર્થી પોતાના અધ્યયનને વધારે વ્યાપક બનાવી શકે, ઉપરાંત નવા પ્રવાહો સાથે પ્રત્યક્ષ પરિચયમાં આવી શકે.			
		કુલ ગુણ	ક્રેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ કોમ્પ્યુટર સૈદ્ધાંતિક	એકમ-1 (1) સોફ્ટવેર: સોફ્ટવેરની વ્યાખ્યા, સોફ્ટવેરના પ્રકારો, સિસ્ટમ સોફ્ટવેર, એપ્લિકેશન સોફ્ટવેર તથા તેનો ઉપયોગ (2) ગ્રાફિકલ યુઝર ઇન્ટરફેસ: ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ એટલે શું? તેના વિવિધ પ્રકાર, ડોસ અને વિન્ડોઝ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ વચ્ચે તફાવત. એકમ-2 (1) HTML - HTML એટલે શું? તેના માહિતીપત્રોને મદદરૂપ બનતા પ્રોગ્રામો, ટેસ્ટ ઓફિટર, ગ્રાફિક ટુલ્સ, વેબ બ્રાઉઝર, ટેગ અને તેના વિવિધ ઉપયોગ, એકરચિત્રોનો ઉપયોગ, માઇક્રોસોફ્ટ વર્ડ દ્વારા HTML ફાઇલ બનાવવી, (2) ઇન્ટરનેટ: ઇન્ટરનેટ એટલે શું? LAN, WAN, MANનો ખ્યાલ, સર્વર, નોડ, ઇન્ટરનેટની જરૂરિયાત શા માટે? ઇન્ટરનેટનો ઇતિહાસ, ઇન્ટરનેટ ઉપર મળતી વિવિધ સગવડો, બ્રાઉઝિંગ, સર્ચિંગ, સર્ચ એન્જિન ઇન્ટરનેટની કાર્યપદ્ધતિ, વેબ પેજ એટલે શું? HTMLની મદદથી વેબ પેજ કેવી રીતે તૈયાર કરવું. વેબ પેજનો ઉપયોગ, સાહિત્યક્ષેત્રે ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ, સર્ચ એન્જિન: અર્થ અને ઉપયોગ, ઇન્ટરનેટ સર્વિસ પ્રોવાઇડર (ISP), નેટવર્ક અને તેના પ્રકાર, ટોપોલોજી: અર્થ અને પ્રકાર.	20	1	15
અભ્યાસક્રમ કોમ્પ્યુટર પ્રયોગિક	(1) ફાઇલ ખોલવી: ફાઇલમાં રહેલી તમામ ટેક્સ્ટ(લખાણ)ને ભૂંસી નાખો, નવા ત્રણ ફકરા ઉમેરો, ડાબી બાજુ તથા જમણી બાજુનો માર્જીન ગોઠવો, ટેક્સ્ટને ડાબી બાજુ, જમણી બાજુ, વચ્ચે તથા બે માર્જીનની વચ્ચે એલાઇમેન્ટ (ગોઠવણી) કરો. પેજ સેટપમાં જઈ માર્જીન ગોઠવો. (2) નવો ડોક્યુમેન્ટ ખોલો તેમાં, ત્રણથી ચાર ફકરા ટાઇપ કરો, છાપો, કોઈ એક ફકરાને કોપી કરી બીજી જગ્યાએ ખસેડો, આ ફકરાને ભૂંસી નાખી ફરી પાછો લાવો (UNDO), ગુજરાતી સાહિત્યકારો, સાહિત્ય કૃતિઓ, સાહિત્યિક સંસ્થાઓ અને વર્તમાનપત્રો વિશેની માહિતી આપતી વેબસાઇટની વર્ગીકૃત યાદી તૈયાર કરો, ગુજરાતી સાહિત્યને લગતી વેબસાઇટની મુલાકાત લેવી અને તેનો અહેવાલ તૈયાર કરવો. (3) સાહિત્યના અધ્યયનમાં ઉપયોગી થાય એ પ્રકારે વેબ ડિઝાઇનિંગ કરવું, સંવર્ધિત થયેલી સાહિત્યિક સામગ્રીને જરૂર પ્રમાણે વિવિધ રીતે હાર્ડકોપીમાં લઈ શકાય તેવું સોફ્ટવેર તૈયાર કરવું.	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ઓફિસ 2000 - વિમલ પંડ્યા 2. કોમ્પ્યુટર કેમ્પસ - 3 (વિનસ) - ફાલ્ગુની મહેતા 3. કોમ્પ્યુટર સંચાલન અને બેઝિક ભાષા - ભૂષણ દવે, 4. MS ઓફિસ 2000 - સોનલ શાહ			

GUJ-EC 401	પ્રશ્નપત્ર નામ: તુલનાત્મક સાહિત્ય: કૃતિલક્ષી અધ્યયન (વૈકલ્પિક) Comparative literature : textual study			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્ય પદાર્થનો, સાહિત્યના સત્ત્વ-તત્ત્વનો પરિચય થાય. 3. વિદ્યાર્થીઓમાં તુલનાત્મક દૃષ્ટિકોણથી સાહિત્યકૃતિનાં ભાવન - આકલન - મૂલ્યાંકન માટેની ક્ષમતા કેળવાય. 2. વિદ્યાર્થીઓ અન્ય ભારતીય ભાષાઓ તથા વિદેશી ભાષાઓની કૃતિઓનો અભ્યાસ કરી શકે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ - 1 માનવીની ભવાઈ - પન્નાલાલ પટેલ	40	2	30
	એકમ -2 સજા - કાન્હુચરણ મહાન્તી, અનુ. ગીતાંજલિ પરીખ ઉપરોક્ત બન્ને કૃતિઓનો તુલનાત્મક અભિગમથી અભ્યાસ - ભારતીય સંસ્કૃતિની વિશેષતા, દેશકાળ - સમાજ સંસ્કૃતિની એમાં પ્રગટ થતી છબી, બન્ને કૃતિમાં પ્રગટ થતું સમાજદર્શન, કૃતિઓના સર્જકોનાં વ્યક્તિત્વ ઘડનારાં પરિબળો, સર્જનપ્રક્રિયા અને સર્જનાભિવ્યક્તિની વિશેષતાઓ, મર્યાદાઓ, બન્ને કૃતિઓનો તુલનાત્મક દૃષ્ટિબિંદુથી આસ્વાદલક્ષી પરિચય, બન્ને કૃતિમાં સામ્ય - વૈષમ્યની તપાસ.	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. તુલનાત્મક સાહિત્ય - ડૉ.ધીરુ પરીખ 2. તુલનાત્મક સાહિત્ય સિદ્ધાંત અને વિનિયોગ - ડૉ.પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ 3. તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ - વસંત બાપટ, અનુ. જશવંતી દવે અને જયા મહેતા 4. પન્નાલાલનું પ્રદાન - સં. રઘુવીર ચૌધરી, રમેશ ર. દવે 5. તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં - ડૉ.અશ્વિન દેસાઈ 6. તુલનાત્મક સાહિત્ય ભારતીય સંદર્ભ - ચૈતન્ય દેસાઈ 7. તુલનાત્મક સાહિત્ય વિદેશી સંદર્ભ - ચૈતન્ય દેસાઈ 8. તુલનાત્મક સાહિત્યકી ભૂમિકા - ઇન્દ્રનાથ ચૌધરી 9. તુલનાત્મક સાહિત્ય : सिद्धान्त और विनियोग - महावीरसिंह चौहाण			

GUJ-EC 402	પ્રશ્નપત્ર નામ: લોકસાહિત્યનું સ્વરૂપલક્ષી અધ્યયન (વૈકલ્પિક) Study of forms of folk literature			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થી ગ્રામાભિમુખ બને, લોકસાહિત્યનું મહત્ત્વ સમજે તથા એની શાસ્ત્રીય સમજ કેળવે. 2. વિદ્યાર્થીઓ લોકવાર્તામાં રહેલાં માનવમૂલ્યોની સમજ કેળવે..			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ-1 લોકવાર્તાની વિભાવના: (1) લોકવાર્તાનાં લક્ષણો અને વ્યાખ્યા, (2) લોકવાર્તાના વિવિધ પ્રકારો (પૌરાણિક કથાઓ, વ્રતકથા, પરીકથા, પાંખાળી લોકકથાઓ, ઓઠા)	40	2	30
	એકમ-2 દાદાજીની વાતો - સં. ઝવેરચંદ મેઘાણી	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. ગુજરાતી લોકસાહિત્ય – ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક 2. મેઘાણી વિમર્શ -સં- બળવંત જાની 3. લોકવિદ્યા વિજ્ઞાન - ડૉ. હસુ યાજ્ઞિક 4. The History of Folklore – Collections in India and Pakistan – By. Dr. Mazharul Islam (Bengali Academy)			

GUJ-EC 403	પ્રશ્નપત્ર નામ: વિશ્વસાહિત્ય: કૃતિલક્ષી અધ્યયન (વૈકલ્પિક) World literature : Textual study			
શૈક્ષણિક હેતુઓ:	1. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વસાહિત્યની વિભાવના સમજે. 2. વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વની ઉત્તમ કૃતિઓનો અભ્યાસ કરી શકે.			
		કુલ ગુણ	કેડિટ	સમય
અભ્યાસક્રમ	એકમ - 1 1. વિશ્વસાહિત્યની વિભાવના 2. પશ્ચિમના સાહિત્યમાં માનવ 3. વિશ્વસાહિત્યનાં અધ્યયનની સમસ્યાઓ	40	2	30
	એકમ - 2 1. મરુભુમિ(વેસ્ટલેન્ડ) - એલિયટ, - અનુ. હરીન્દ્ર દવે 2. દરિદ્રનારાયણ (લા મિઝરેબલ) - વિક્ટર હ્યુગો - અનુ. ગોપાલદાસ પટેલ	40	2	30
	સ્વાધ્યાય, પરિસંવાદ અને આંતરિક કસોટી	20		
		100	4	60
સંદર્ભગ્રંથો:	1. અતિક્રમણ - બિપિન આશર 2. પાશ્ચાત્ય ટૂંકીવાર્તા - ઇલા પાઠક 3. પાશ્ચાત્ય નવલકથા - દિગ્વીશ મહેતા 4. કથાપદ - સુમન શાહ			
*	શોધનિબંધ	100	4	
Comp - 401	ઉદ્યોગ		2	60
Comp - 402	સમૂહજીવન		ગ્રેડ પદ્ધતિ	